

41

R E G L E M E N T

for

R I K S H I R D E N

+++

2.

4. Førere og hirdmenn som går fra plass til annen ved avdelingen, skal gå i rask gang.

K O M M A N D O .

5. Føreren leder sin avdeling ved kommando, ordrer og tegn.

Kommando brukes når der kreves samtidig og nøiaktig utførelse.

Ordre brukes når samtidig og nøiaktig utførelse ikke kreves, når håndbokens kommandoord ikke strekker til, og når det vil være uhensiktsmessig å bruke kommando. Befalet gjentar om nødvendig ordren og leder utførelsen. Tegn brukes istedenfor eller i forbindelse med kommando eller ordre.

6. Kommando brukes bare i sluttet orden og når troppen er rettet (eller for å rette den op). Kommandoordene består som regel av varslingsord og utføringsord. Varslingsordene består av ett eller flere ord som angir hvad der skal gjøres, utføringsordet angir det øieblikk da det befalte skal utføres. I håndboken er varslingsordet

3.

skilt fra utføringsordet ved en strek. Når marsj skal begynne eller ophøre i sluttet orden, tilføier en "avdeling, sveit, nr.sveit" o.s.v. foran det egentlige kommandoord.

Uttal varslingsordene tydelig og med så høi stemme at avdelingen hører det. Uttal utføringsordene skarpt og energisk. Mellem varslings- og utføringsordene skal det være et ophold i tid som svarer til minst 2 skritt i vanlig marsj.

Kommandoord som blir uttalt slapt, skjedes-løst, altfor hurtig eller urolig, gir dårlig utføring og forstyrrer troppens sikre holdning.

BESTEMMELSER OM MARSJ.

7. All manøvrering i sluttet orden skal skje med reglementert holdning, takt og fottritt (eksertermarsj, manøverbmarsj) når lendet tillater det, og ikke annet blir bestemt. Skal avdeling i sluttet orden foreta en mindre forflytting fremad, bakut eller til siden, kan det skje på ordre.

8. Under lengere flyttninger og i

- 4 -

vanskelig lende går en over til friere marsj (marsj i mak) på ordre:

" I m a k "

Marsjen foregår utvungen. Når der beordres holdt ("ho....ldt") under marsj i mak, tar man på stedet hvil. Skal "i mak" beholdes fortsetter marsjen på ordre ("marsj fremad") eller tegn.

På ordre: M a n ø v e r ,
tar man takt og fottritt og nøiaktig holdning.

9. Under lengere marsj, hvor det gjelder å spare på kreftene, brukes "togmarsj", idet der beordres:

"Togmarsj".

Marsjen foregår utvunget, uten hensyn til takt og fottritt. Teten holder jevn fart, marsjtakten bør ikke gå ned under 100 skritt i minuttet. Hver mann holder sin plass i avdelingen. Snakk og sang er tillatt når ikke annet blir bestemt. Sveitførerne kan gi lettelser i antrekket så langt forholdene tillater det.

Når det beordres holdt under togmarsj, ("ho....ldt") tar man på stedet hvil.

- 5 -

Marsjen begynner som togmarsj hvis ikke annet blir bestemt. Skal man fra togmarsj gå over til rettet marsj, beordres først: Klar til manøver. Hver mann retter på antrekket, tar riktig takt og fottritt.

På ordre: M a n ø v e r forholdes efter punkt 8.

10. Skal en avdeling marsjere i en bestemt retning, fastsetter føreren denne ved å angi marsjretningspunkt eller en marsjlinje (kompass-strek) ved tegn eller ved begge deler. Skal marsjretningen forandres, angir føreren om mulig først nytt marsjretningspunkt.

II. SVEITEN OG DENS UNDERAVDELINGER.

A. Sveitens sammensetning.

11. Sveiten er bygd op av lag. Laget er grunnstenen i sveitens opbygning. En må gjøre alt for å få laget til å føle sig som en enhet. Mennene innen laget hører sammen og gjør arbeidet sitt sammen, de har felles ansvar for det som går galt, og deler æren for det som går bra. Laget bør derfor såvidt mulig holdes samlet under all tjeneste.

- 6 -

12. Laget består av lagfører og 11 mann. Innen hvert lag skal det alltid være tatt ut en nestfører. -

B. SVEITEN I SLUTTET ORDEN. -

13. I sluttet orden er lagets menn alltid ordnet på bestemt plass i forhold til hverandre. Denne plassen holder de uforandret under alle bevegelser og formforandringer. Står lagets menn bak hverandre, kalles formen rekke står de ved siden av hverandre, kalles den linje. Mellemmrummene mellom de enkelte menn er avpasset slik at hver mann kan utføre sine bevegelser og formforandringer, uten å komme bort i sidemannen.

Troppens grunnform i sluttet orden er lukekolonne lagene ved siden av hverandre hvert lag i rekke). Ved å øke eller minske lukene og ved å ordne lagene på forskjellig vis i høide med hverandre og (eller) bak hverandre, går troppen fra lukekolonne over i de forskjellige. manøverformer eller marsjformer. Sveitens grunnform i sluttet orden er lukekolonne. (Troppene ved siden av

- 7 -

hverandre, hver tropp i lukekolonne). Ved å øke eller minske lukene og ved å ordne troppene på forskj. vis i høide med hverandre og (eller) bak hverandre går Sveiten fra lukekolonne over i de forskj. manøverformer. Troppen kan også stille i linje (lagene ved siden av hverandre og (eller) bak hverandre, hvert lag i linje. På samme måte kan Sveiten stille i linje (troppene ved siden av hverandre og (eller) bak hverandre, hver tropp i linje. Der kan også stilles i åpen firkant, eller i hvilken som helst annen hensiktsmessig formasjon.

14. Formene i sluttet orden bruker en ved samling, manøver og marsj. Avdeling som har vart i spredt orden går tilbake til sluttet orden så snart forholdene tillater det. Den sluttete orden tjener til å holde avdelingen fast i førernes hånd. Eksersis i sluttet orden er et middel til å gjøre hirdmannen lydig, påpasselig og kvikk. God eksersis i sluttet orden øker hirdmannens selvfølelse og avdelingsstolthet. Slett utført virker

- 8 -

den sluttede eksersis nedbrytende på eksersis - disiplin og moral. - All eksersis i sluttet orden skal utføres raskt, nøiaktig og samtidig. Mellom de enkelte bevegelser kreves absolutt stillhet.

DEN ENKELTE MANN.

Grunnstilling.

15.

Kommando.

" R e t t "

Stillingen skal være fri, naturlig og sikker. Hælene sammen, føttene vendt like meget utad med en avstand mellom fotspissene på omtrent $\frac{1}{2}$ fotlengde (30°) knærne strake, men ikke stive, overkroppen rett over hoftene, så tyngden kommer over mitten av fotsålene, armene langs livet, håndflaten vendt mot låret, fingrene samlet og naturlig bøid, tommelfingeren ved buksesømmen, hodet godt op, blikket rettet fremad.

Grunnstilling tas også når det på stedet kommanderes:

" G i v A k t "

- 9 -

H V I L .

16. Kommando: "På stedet - hvil". I stående stilling flyttes høire fot en fotlengde fremad høire (stående hvilestilling). Friere holdning og fotombytte er tillatt, men en av hælene skal være på plass. Når ikke annet blir bestemt, er det tillatt å snakke sammen med lav stemme.

På ordre: Ligg ned (sitt ned, på kne)

H v i l

tar hirdm. en bekvem stilling, med ansiktet frem, liggende, sittende eller på kne. Han flytter sig ikke fra sin plass. På ordre: "Reis op" tar han stående hvilestilling.

V e n d i n g p å s t e d e t .

17. Kommando: "Høire (venstre) om:" Høire, (venstre) fotspiss løftes fra marken, på høire (venstre) hæl vendes med strakt kne og stø kropp $\frac{1}{4}$ sirkel til høire (venstre). Venstre (høire) fotblad støtter vendingen, derefter settes denne fot med trykk inn til den høire (venstre).

- 10 -

Vendingen gjøres på 2 vanlige marsjtakter. Kommando: "H e l t o m"

På venstre hæl vendes 1/2 cirkel til venstre etter samme regel som for "venstre om". -----

V a n l i g   M a r s j .

18. Vanlig marsj er naturlig gang med god holdning og i jevn takt. Skrittlengde minst 80 cm. regnet fra hæl til hæl. Marsjtakten er 114 - 118 skritt i minuttet.

På kommando: "Avdeling fremad - marsj", begynner marsjen med venstre ben. Under marsj på jevn mark skal kneet være nesten strakt når foten settes ned. Armene svinger fritt, hodet godt op, men ansiktet rett frem. Marsjen stanser på kommando:

"A v d e l i n g   h o l d t".

Den fot som er bakerst, tar et noe forkortet skritt. Den annen fot settes i vanlig marsjtakt inn til den første med et trykk, og hird.m. retter sig op.

19. Dersom hird.m. har uriktig fot - tritt, retter han dette ved å bytte fot,

- 11 -

idet han tar 3 små skritt, mens de andre tar 2 vanlige.

"M a r s j   m e d   v e n d i n g "

20. Ved godt øvet avdeling kan marsj begynne (slutte) med vending og vendingen utføres under marsjen.

21. Marsj til siden (bakut) begynner på kommando:

"Avdeling, høire (venstre)
(helt)om - marsj"

Efter fullført vending begynner marsjen med venstre ben.

22. Under marsj gjøres vending til siden på kommando: "Høire (venstre) om - marsj". Utføringsordet "marsj" skal falle på høire (venstre) fot ved vending til (høire) (venstre). Den fot som er bakerst tar et noe forkortet skritt, på dens fotblad gjøres vendingen, og den andre foten uttar skrittet i den nye marsjretning. (2 vanlige marsjtakter).

23. Under marsj gjøres helomvending på kommando: "Helt om - marsj".

- 12 -

(Utføringsordet "marsj" skal falle på høire fot). Høire fot tar første gang den fremføres efter utføringsordet "marsj", et noe forkortet skritt. På begge fotblad gjøres helomvending til venstre, og høire fot uttar skrittet i den nye marsjretning (4 marsjtakter)

24. Holdt med vending til siden gjøres på kommando.

"Avdeling, høire (venstre) om - holdt" Utføringsordet holdt skal falle på høire (venstre) fot ved vending til høire (venstre). Den fot som er bakerst, tar et noe forkortet skritt, på dens fotblad gjøres vendingen, og den andre foten settes med et trykk inn til den første, idet hird.m. retter sig op (2 vanlige marsjtakter).

25. Holdt med helomvending gjøres på kommando: "Avdeling, helt om - holdt". Utføringsordet skal falle på høire fot. Utføres som helomvending under marsj med den forskj., at høire fot efter vendingen ikke tar ut skrittet, men med et trykk settes inn til den venstre, idet h.mannen retter sig op.

- 13 -

S p r i n g m a r s j.

26. Springmarsj er vanlig løp. Den settes igang på ordre. Hver mann skal holde sin plass i avdelingen. Utføres uten hensyn til takt og fottritt. Overgang til vanlig marsj skjer på tilsvarende måte på ordre.

27. FORMER OG FORMFORANDRINGER I SLUTTET AVDELING.

L a g e t.

I rekke er lagets menn ordnet i en rekke bak lagføreren med 2 x avstand fra hæl til hæl, i orden som vist på fig. 1 og 2.

Nestføreren bakerst.

Linje fremkommer når rekken gjør vending til siden. Lukene mellem mennene er 2 x, regnet fra hæl til hæl.

I regelen fremkommer linjen ved vending til venstre således at lagføreren kommer på høire fløi. Rekkefølgen mellem mennene som i rekke. Hvis plassforholdene krever det, kan lukene i linje minskes. Det skjer på ordre.

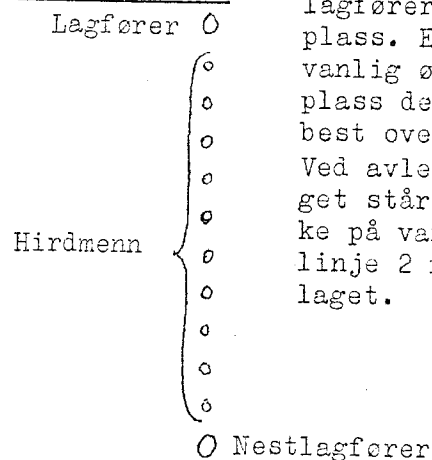
" T e t t l i n j e "

- 14 -

Mellemlommene blir da vel en tverrhånd, regnet fra albue til albue (ca. 1 x fra hæl til hæl).

28. Hvis ikke annet blir bestemt, er retningen til lagføreren (høire fløimann) ved helomvending til nestføreren (venstre fløimann).

Fig. 1.
Laget i rekke.

29. Ved avlevering av laget i tropp står lagføreren på vanlig plass. Er laget til vanlig øvelse, tar han plass der hvor han har best oversikt over det. Ved avlevering av laget står han da i rekke på vanlig plass, i linje 2 x mitt foran laget.

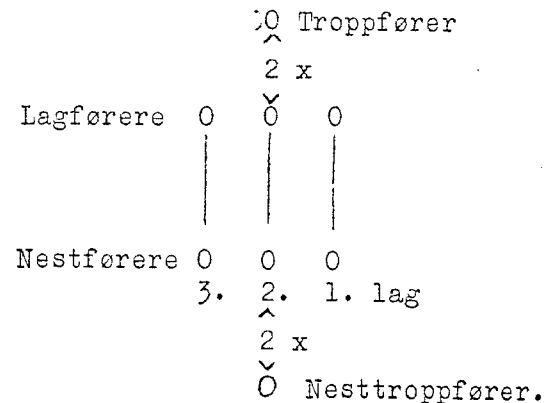
- 15 -

T r o p p e n .

30. Troppens former i sluttet orden er lukekolonne, marsjkolonne og linje (tett linje).

31. I lukekolonne skal troppen være ordnet på 3 rekker. Lagene står i rekke ved siden av hverandre i nummerorden fra høire med 2 x luker regnet fra hæl til hæl. Se fig. 3.

Fig. 2. Troppen i lukekolonne.

- 16 -

31. Marsjkolonne er lukekolonne med vel 1 tverrhånds luker mellom lagene, regnet fra albue til albue (ca. 1 x fra hæl til hæl). Lagene kan også være ordnet på en rekke bak hverandre, med 2 x avstand mellom lagene, disse i nummerorden forfra.

Er antall menn forskjellig innen de enkelte lag, kan det jevnnes ut i køen. Sådan utjevning foretas ved parade. Utjevning kan også foretas under detaljeeksesis i sluttet orden og under marsj på vei.

Under opstilling er lagenes plass innen troppen som vist på fig. 2.

Under manøver er deres plass innen troppen likegyldig.

Avstanden fra foranværende lag regnes i lukekolonne (marsjkolonne) fra det lengste av dem.

32. Lukene kan økes (minskes) på ordre:

" N. skritts luker "

I skog og vanskelig lende velger frem-

- 17 -

ste mann i hver rekke vei hvor det er best å komme frem, slik at rekkene ikke kommer i veien for hverandre og avdelingen ikke blir bredere enn nødvendig. Innen hver rekke følger mennene etter hverandre på vanlig avstand.

33. Fra marsjkolonne på 3 rekker kan troppen under marsj gå over til 2 rekker på ordre: " 2 rekker ". De 2 høire lag fortsetter marsjen. Det venstre lag stanser til det blir plass, og deler sig så med første halvpart bak venstre og bak-erste halvpart bak høire lag. Fra marsjkolonne på 3 rekker kan troppen under marsj gå over til 1 rekke på ordre: " 1 rekke ".

Det høire lag fortsetter marsjen, de øvrige lag stanser til det blir plass og følger så efter i nummerorden.

Fra marsjkolonne på 2 rekker kan likeledes gås over til 1 rekke på ordre: "1 rekke". Det fremste høire lag fortsetter marsjen. Det fremste venstre lag og bakre lag stanser til det blir plass, og følger så efter i nummerorden.

- 18 -

Fra 2 eller 1 rekke går troppen
under marsj over til 3 (2) rekker på
ordre:

"3 (2) rekker"

De (det) fremste lag stanser. De (det)
øvrige lag rykker i vanlig marsj op på
sin plass i marsjkolonne. På ordre fra
troppsføreren fortsetter marsjen.

Skal dette undtagelsesvis utføres
på stedet, ordnes det ved ordre på enk-
leste måte.

34. Under marsj på vei kan midten av
veien bli gitt fri på ordre:

"Å p n e r"

Rekkene fordeler sig på hver side av
veien. På ordre: "Slutt sammen" trek-
ker rekkene sig atter sammen.

35. Linje (tett linje) fig. 3. frem-
kommer når lukekolonnen gjør vending
til siden.

I regelen fremkommer linjen ved vend-
ing til venstre.

Lagene i linje (tett linje) bak hver-
andre.

Avstanden er 2 x regnet fra hæl til
hæl.

- 19 -

Fig. 3

Troppen på linje:

0 Tropp-fører

2 x

3.lag

2.lag

1.lag

0 Nesttroppfører

Linje brukes som opstillingsform der
plassen eller andre forhold gjør det
nødvendig eller ønskelig. På ordre
kan troppen forflyttes i linje over
korte strekninger

35. Troppførerens plass er under op-
stilling 2 x midt foran troppen.

Nesttroppførers plass er 2 x midt bak
troppen. Se ellers fig. 3

Under eksersis, marsj og manøver hol-
der troppføreren der hvor han best
kan se og lede troppen. Nesttropp-

- 20 -

føreren holder sig på sin plass hvis troppføreren ikke gir noen annen ordre.

36. Retningen er - hvis ikke noe annet bestemmes - både i lukekolonne og i marsjkolonne/til 1.lags side (lagføreren i høire (fremste) lag, ved helomvending nestføreren i venstre (fremste) lag. De menn som står (går) i høide med hverandre, skal være rettet på mannen i retningslaget. Når troppen står på linje, er retningen til lagføreren i fremste lag

T r ö p p e n s

F o r m f o r a n d r i n g e r .

37. Fra lukekolonne kan troppen gå over til linje, enten til siden eller fremad. Til siden skjer det ved vending. Fremad skjer det ved marsjantredelse i forbindelse med svingning, holdt og vending. Overgang fra linje til lukekolonne skjer på tilsvarende måte ved vending - eventuelt i forbindelse med marsjantredelse og svingning.

- 21 -

Førerne inntar sine plasser i den nye formasjon. Overgang til linje og omvendt kan også skje på enkleste måte på ordre, eller ved spredning og opstilling.

Overgang fra lukekolonne til marsjkolonne skjer på ordre:

" Marsjkolonne"

Overgang fra marsjkolonne til lukekolonne skjer på ordre:

"Lukekolonne".

++++

- 22 -

S V E I T E N .

38. Sveitens former i sluttet orden er lukekolonne, kolonne (marsjkolonne) og linje (tett linje).

39. I lukekolonne (fig. 4) står troppene ved siden av hverandre, hver tropp i lukekolonne. Luken mellom troppene er 4 x hvis ikke annet er bestemt. Luken mellom troppene kan økes og minskes på ordre:

"N skritts troppsluker".

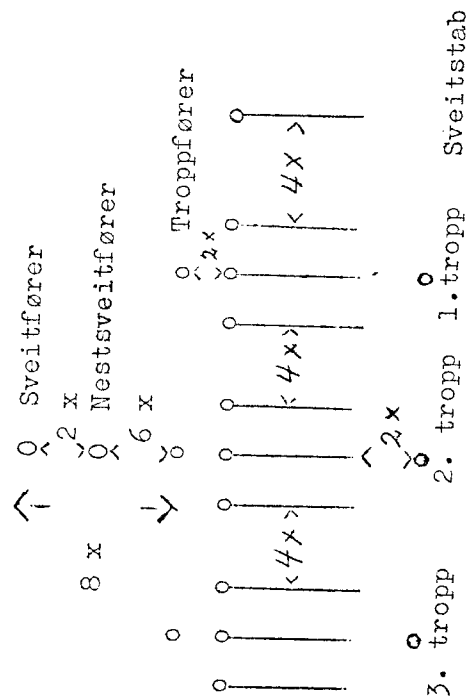
Under opstilling står troppene i nummerorden fra høire. Under manøver er deres plass innen Sveiten likegyldig.

Hvis lendet gjør det nødvendig, og sveitføreren ikke har gitt annen ordre, kan troppførerne gå over til 2 rekker (1 rekke), la troppen spre sig og samles på ny, . . s. v. Såsnart forholdene tillater det går troppen over til den oprindelige form.

- 23 -

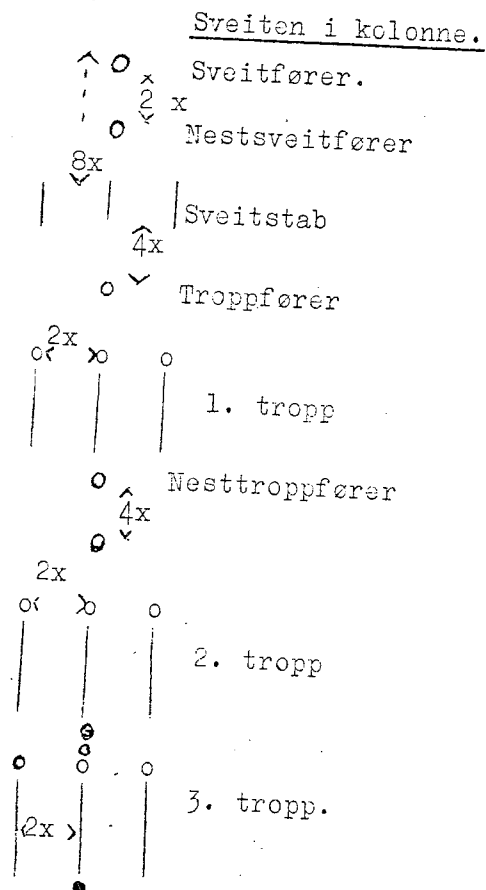
Fig. 4.

Sveiten i lukekolonne.

- 24 -

Fig. 5.

- 25 -

40. I kolonne (fig. 5) står troppene etter hverandre, hver tropp i lukekolonne. (fig. 3.)

Avstanden mellom troppene er 4x hvis ikke annet er bestemt. Avstanden mellom troppene kan økes og minskes på ordre:

"N skritts troppsavstand".

Under opstilling står troppene i nummerorden etter hverandre. Under øvelse er deres plass innen sveiten likegyldig.

I marsjkolonne er sveitstaben og hver tropp i marsjkolonne. På ordre fra sveitføreren går marsjkolonnen over til 2 rekker (1 rekke) og derfra til 3 (2) rekker på tilsvarende måte som for troppen (pkt. 33). De bakre tropper gjør holdt og fortsetter etterhvert som det blir plass.

Førerene har samme plass som i kolonne. Sveitfører og troppførere kan dog opholde sig der det er nødvendig. Troppfører og nestfører ved tropp går under togmarsj i en av rekene der veien er best.

I linje (tett linje) står troppene

- 26 -

ved siden av hverandre i nummerorden fra høire, med 4 x luker mellom troppene, hver tropp i linje (tett linje) se (fig. 6). Sveiten kan også stilles i åpen firkant, idet fløitroppene slutter op i rett vinkel mot midttroppen.

41. Retningen er i kolonne og i marsjkolonne til teten, i lukekolonne og linje til midttroppen. - (Ved helcmvending samme tropp).

42. Sveitførerens plass under opstilling, se fig. 5, 6 og 4.

Under eksersis, marsj og øvelser holder man sig der hvor han best kan se og lede sveiten. Nestfører ved sveit, troppsførerne og nestfører ved tropp holder sin plass (fig. 4) hvis ikke sveitføreren har gitt annen ordre.

Når sveitstaben eller en del av den er samlet, stiller den :

I lukekolonne 4 x tilhøire for høire (fremste) lag, ordnet på en rekke (fig. 4)

Staben kan også ordnes på 2 rekker, idet bakre halvpart rykker op til venstre.

- 27 -

I kolonne og marsjkolonne i teten av sveiten, 4 x foran fremste troppfører ordnet på samme antall rekker som troppene (fig. 4).

I linje på sveitens høire fløi, 4 x tilhøire for høire tropp, ordnet på samme antall linjer som troppene (fig. 6.).

Under eksersis, marsj og manøver beholder staben sin plass når intet annet er bestemt.

43. Når enkelt sveit stiller til parade, står hornblåseren 2 x til høire for fremste mann (linje) i sveitstaben.

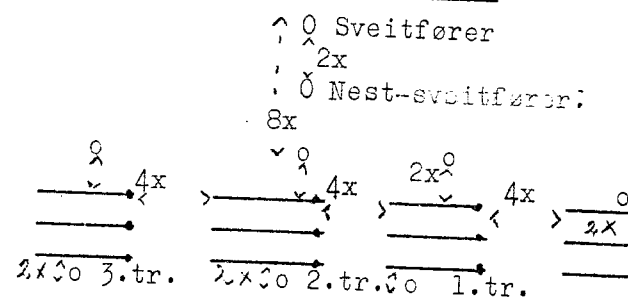
44. SVEITENS FORMFORANDRINGER .

Overgang fra kolonne til marsjkolonne eller omvendt foregår på ordre.

45. Overgang fra lukekolonne til kolonne (marsjkolonne) foregår i regelen fra stedet på ordre:

- 28 -

Fig. 6. Sveiten i linje.

(Mot . . .) Kolonne (marsjkolonne) fremad på høire (venstre) tropp. Troppførerne setter efterhvert sine tropper i marsj og leder dem inn i kolonnen eftersom der blir plass. Kolonnen kan også dannes på midttroppen. Høire tropp følger i så fall nærmest efter denne, så den venstre. Såfremt formskiftet skjer under marsj, fortsetter den tropp som nevnes, marsjen. De øvrige troppsførere leder efter hvert sine tropper på plass.

46. Overgang fra kolonne (marsjkolonne) til lukekolonne foregår i regelen på stedet på ordre:

- 29 -

(Mot . . .) Lukekolonne fremad venstre (høire) (høire og venstre) (n skritt troppsluker).

Fremste tropp blir stående stille (går over til lukekolonne) og tar på stedet hvil. De andre tropper føres i vanlig marsj korteste vei på plass (idet hver tropp underveis går over til lukekolonne). Troppførerne kommanderer holdt og på stedet hvil efter hvert som deres tropper kommer frem.

Hvis lukekolonne blir dannet fremad høire og venstre, går nestfremste tropp til høire, den bakke tropp til venstre.

Formskiftet kan også skje under marsj. Dette utføres på tilsvarende måte, idet fremste tropp gjør holdt og tar på stedet hvil. På ordre (tegn) fra sveitføreren fortsetter marsjen.

47. Overgang fra kolonne til linje, kan foregå enten til siden eller fremad. Til siden skjer det v/vending. Fremad skjer det ved marsjanelidelse i forbindelse med svingning, holdt

- 30 -

og vending. Overgang fra linje til kolonne skjer på tilsvarende måte ved vending - eventuelt i forb. med marsjantr. og svingning.

Førerne inntar sine plasser i den nye formasjon. Reglementerte luker (avstander) inntas hvis ikke noe annet er bestemt.

Overgang fra kolonne til linje og omvendt kan også skje troppsvis - på ordre - eller ved spredning og opstilling.

48. Overgang fra lukekolonne til linje kan skje troppsvis - på ordre - ved marsjantredelse i forbindelse med svingning, holdt og vending. Overgang fra linje til lukekolonne skjer på tilsvarende måte på ordre, ved troppsvis vending, marsjantredelse og svingning. Førerne inntar sine plasser i den nye formasjon. Formskiftet kan foregå også ved spredning og opstilling.

49. Ved formforandringer går sveitstaben korteste vei til sin plass i den nye form uten å komme i veien for avdelingene.

- 31 -

EKSERSIS I SLUTTET AVDELING.

Opstilling.

50. Opstilling skjer på ordre eller signal:

"O p s t i l l i n g".

("Sveit, n tropp, n lag - opstilling")

Føreren stiller sig selv med den front avdelingen skal ha, eller gir ordre derom. Samtidig viser han tegnet for eller angir den form avdelingen skal ha.

Ved opstilling i linje bestemmer føreren i tilfelle "tett linje". Ved opstilling i tropp anviser troppføreren plass for troppens retningsmann.

Ved opstilling i sveit anviser sveitføreren plass for retningstroppens retningsmann. De andre menn stiller sig på plass i forhold til retningsmennene, retter sig hurtig inn og tar på stedet hvil.

Ved utrykning til øvelser stiller

- 32 -

i regelen hver lagfører sitt lag, ser over at det er i orden, og avleverer det til troppføreren. Denne kontrollerer sin tropp og avleverer den til sveitføreren.

Når der stilles direkte i sveit (tropp) kan sveitføreren (troppføreren) uten forutgående avlevering direkte ta kommando over avdelingene. De underordnede førere melder av om deres avdelinger er i orden.

Ved opstilling til indre tjeneste kan også stilles brakkevis, teltagvis, matlagvis o.s.v. Ved opstilling til vaktteneste kan stilles avløsningsvis.

51. Skal avdeling opløses o.s.v. rettes den først op. Derpå kommanderes:

" TRED AV "

Alle tar et skritt tilbake og retter sig op og hilser og fjerner sig.

Kommandoen går over til underavdelingsførerne på ordre:

"Troppførere, (lagf.) overta"
Troppføreren (lagf.) vender sig mot avdelingen og kommanderer:

" GIV - AKT "

- 33 -

Derefter gjør han vending og hilser.
Sveitføreren (troppføreren) besvarer hilsenen.

R E T N I N G .

52. I rekke, lukekolonne (marsjkolonne) skjer retning på kommando:

" Retning - fremad ".

Ved retning i lukekolonne angis om nødvendig først retningsavdeling:

"På n lag (tropp). Retning - fremad"

Retningsmannen i retningslaget (retningstroppen) ser (frem og) til retningssiden idet de tar riktig luke (avstand).

De andre menn i lagene tar raskt riktig avstand innen laget, hver mann rett bak den som står foran og i høide med sidemannen i retningssiden.

Retningen i side er riktig når en skimter hele linjen i retningssiden.

Hvor lendet ikke tillater det at mennene står rett bak hverandre (i høide med hverandre) tar de bare riktig avstand (luke).

På kommando " R e t t "
stanser retningsbevegelsen. -

- 34 -

Ved retning innen sveiten ser troppføreren efter at deres retningsmenn får riktig luke (avstand) fra nærmeste tropp til retningssiden og kontrollerer retningen inne troppen.

På kommando "Rett" går de raskt på plass igjen.

53. I linje skjer retning på kommando:

"Retning - høire (venstre, midtad)"
Retningsmannen i retningslaget (retningstroppen) står stille. Alle de andre ser til retningssiden og tar retning i side. Bakre lags menn retter sig samtidig inn rett bak sine formenn.

I tett linje tar dessuten alle kjenning med sidemannen til retningssiden, idet høire hånd knyttet og med håndbaken rett frem settes på hoften, albuen rett ut til siden.

På kommando:

" R e t t "

vender alle frem hodet, høire hånd føres tilbake i vanlig stilling.

- 35 -

FRONTFORANDRINGER.

54. Frontforandringer skjer på stedet ved retning efter at retningsmannen er stillet i den nye front.

Under marsj forandres fronten ved svingning eller - i marsjkolonne - ved teteavbrytning. -

55. Svingning begynner på kommando:

"Til høire (venstre) sving - marsj"
Retningsmannen i retningslaget (i retningstroppen) marsjerer til høire (venstre) på en bue som troppføreren (sveitføreren) om nødvendig bestemmer.

Retningsmennene i de andre lagene (troppene) ser til retningssiden og lemper skritt lengden slik at de holder sig på plass i forhold til retningslaget.

De andre menn følger efter retningsmennene på samme bue som disse. Svingningen slutter på kommando:

" Rett frem - marsj ".

Nytt retningspunkt angis om nødvendig. Alle ser rett frem. Retningsmannen

- 36 -

i retningslaget (retningstroppen) tar øiemerke i den nye retning, men tar ikke skrittet fullt ut før alle er på riktig plass.

56. T e t e - avbrytning skjer på ordre:

(Mot ...) "Bryt av til høire - (venstre)"

Teten bryter av i den retning som er angitt. De andre menn svinger efter hvert på samme sted som de fremste.

S V E R M .

57. Når en avdeling skal over lende som gjør marsj i sluttet orden særskilt vanskelig, kan den flyttes i sverm. Først angis et samlingssted, derefter beordres:

"Spredning. Marsj - fremad"

Avdelingsførereren leder bevegelsen. Avdelingen sprer sig og fortsetter fremrykningen i sverm. Troppenes nestførere følger efter, og ser efter at ingen blir tilbake. Når avdelingen har nådd samlingsstedet, ordner den sig atter i den form den hadde før

- 37 -

spredningen, hvis ikke avdelingsførereren gir en annen form.

" P A K N I N G   A V "

58. Avdelingene legger av pakning på ordre, f. eks. slik: Hver mann legger sin pakning foran sig med meisen op og bunnen bakover.

L E I R S L A G N I N G .

59. Når en sveit skal slå leir, lar sveitførereren dele inn styrken i teltlag efter den teltype som skal brukes. Hvert enkelt lag skal da være samlet så langt råd er. Utjevning mellem lagene foregår helst innen troppen.

For hvert telt peker en ut en teltchef (lagfører el. hirdmann). - Når en bruker små telt (4 duks og 8 duks telt) reises i regelen særskilte telt for førerne. Bruker en store telt, kan førerne bli lagt sammen med hirdmennene. -

Sveitførereren gir ordre om å hente teltene og gir derefter bestemmelse

- 38 -

om kokesteder, vann, ved, leirhalm, latriner, om vannhentere, kokker og annet arbeidsmannskap o.s.v. Han anviser troppene den plass de skal ha. Troppførereren fører troppen til den anviste plass og peker ut om nødvendig plass for hver enkelt telt. Telt-chefen fører teltlaget på plass, tar så av pakningen, og lar dem ta frem redskap og teltutstyr som de skal bruke for å reise teltene. Når teltet er reist, lar teltchefen pakningene føres inn i teltene, og melder av til troppførereren. På nærmere ordre hentes det utstyr som har vært kjørt.

60. Sveitførereren gir om mulig i god tid i forveien ordre om når leiren skal brytes, slik at alt kan være pakket og ført ut av teltene, latriner og kokesteder kastes igjen og leirområdet ryddes før leiren brytes. På ordre:

"Bryt leir"

tar hvert teltlag ned teltet sitt, avleverer det som skal kjøres, og rydder sin teltplass. Troppfører og sveitfører gir så ordre på å ta på paknin-

- 39 -

gen m. v.

De stiller troppen op og fører den i tilfelle på plass.

Ved allarm tillemper en det som er sagt foran.

+++++

vend.

- 40 -

III. BESTEMMELSER OM AVLEVERING,
DIMISJON, HONNØR, PARADE
OG FANE. -

61. Avlevering og dimisjon. Honnør.

Når en avdeling skal avleveres, kommanderes:

"Giv akt".

For sveitfører eller høiere førere ellers kommanderes:

"R e t t".

Den fører som overtar avdelingen, besvarer honnøren og kommanderer:

"Giv akt". -

62. Når kommandoen skal gå over til sveitførerne beordrer fylkingføreren:

"Sveitførere overta".

Sveitføreren vender sig mot avdelingen kommanderer: "Giv akt". Derefter gjør han vending og hilser. Fylkingfører-en besvarer hilsenen.

Når kommandoen skal gå over til underavdelingsførere, skjer det som nevnt i pkt. 51.

- 41 -

63. Når en avdeling på stedet skal gjøre honnør - uten at avlevering, inspeksjon eller paradeoppstilling finner sted - kommanderer føreren: "Rett" og derefter: "Giv akt". -

64. Skal en avdeling under marsj gjøre honnør, går det først over til "manøver", derefter kommanderes:

"Giv akt. Se til, høire, - (venstre)" alt efter som den som skal hilses, befinner sig til høire eller venstre for troppen (avdelingen). Honnøren kommanderes når sveitens (troppens) tete er 16 x fra den som skal hilses.

Hver mann ser bestemt på den som skal hilses. Når han er kommet forbi, vender han raskt hodet frem igjen.

Armene svinger fritt og naturlig.

Ved sveit i lukekolonne kommanderer sveitføreren hele honnøren. Ellers kommanderer i sveit og større avdeling sveitførerne: "Giv akt" og troppførerne: "Se til - (venstre) høire", hver for sin tropp.

Enten honnøren blir avgitt på

- 42 -

stedet eller under marsj, hilser den som kommanderer honnøren, likeså alt annet befall foran fronten (sveitens nestfører og troppsførere).

PARADE. FORBIMARSJ I PARADE. -

65. For inspeksjon eller mænstring skjer opstilling til parade:

Ved sveit i lukekolonne eller tett linje.

Ved fylking i linje, sveitene i lukekolonne eller i tett linje.

Ved andre paradeopstillinger stilles i den form som høver for tilfellet.

Føreren beordrer:

" P a r a d e "

Fanen og Standardene tas til parade. Alle førere foran fronten (de fremste tropper) hilser samtidig med den befalende. Eftersom den inspiserende passerer, hilser alle førere foran fronten.

Førerne til og med sveitførerne følger den inspiserende under inspeksjonen av deres avdeling. Nestfører og

- 43 -

troppfører blir stående på plass med samme front som troppen.

66. Kaller den som mænstring førerne samlet frem foran fronten, stiller de - hvis ikke annet bestemmes sveitvis 4 x foran sin sveit, på tett linje, ordnet fra høire efter anciennitet.

67. Efter avsluttet parade beordrer føreren:

" M a n ø v e r "

Fanen og standardene tas til manøver.

68. Forbimarsj i parade foregår med sveitene bak hverandre i lukekolonne, hvis plassen tillater det og ikke annet er bestemt, ellers med sveitene i kolonne (på vei i marsjkolonne).

Når der beordres:

"Forbimarsj i parade"

tas fanen og standardene til parade. -

Førerne ellers beholder sin plass.

- 44 -

Spillet tar plass: ved fylking 16 x ved enkelt sveit 8 x (midt) foran vedkommende avdelings fører.

Avdelingen setter sig i marsj. Musikken spiller. Hver sveit (fører) kommanderer honnør for sin sveit (tropp) som nevnt i pkt. 64.

Honnøren kommanderes når sveitens (troppens) tete er 16 x fra den som tar imot forbimarsjen. Når fylkings- og høiere førere har hilst, går de hen til den som tar imot forbimarsjen og tar plass 2 x bakenfor og 4 x til motsatt side av den hvorfra avdelingen kommer. Fylkingsføreren nevner høit avdelingens og føreres navn til og med sveit eftersom de passerer. Fylkings- og høiere førere tar atter sine plasser foran avdelingen, efter hvert som deres siste avdeling har passert. Er der samlet fylkingsmusikk, bryter den av på siden på 16 x avstand fra den inspiserende og tar plass likeoverfor ham, minst 8 x ut fra de avdelinger som marsjerer forbi.

Når siste avdeling er passert op- hører spillet, og musikken marsjerer

- 45 -

etter avdelingen. Ved forbimarsj i parade av en enkelt sveit går horn- blåseren foran fronten (teten), 8 x foran føreren.

Er større musikk tilstede, samles ikke fylkingsmusikk.

69. Efterat hele avdelingen har utført forbimarsjen, beordres:

" M a n ø v e r "

Fanen og standardene tas til man- øver, førere (og spill) tar sine vanlige plasser.

STILLINGER OG HÅNDGREP MED FANE.

70. Fane (standart) føreren bærer alltid fane (standart)belte med dopp- sko for nedre ende av fane-(standart) stangen. Doppskoene skal være i høide med hoftene når beltet er riktig plassert.

vend.

- 46 -

STILLING TIL MANØVER.

Fane (standart)stangen holdes i høire arm med hånden om stangens nedre ende og armen strakt langs livet, venstre arm ved siden. Denne stilling brukes bare på stedet.

STILLING TIL PARADE.

Venstre hånd ved stangens nedre ende som står i doppskoen, høire hånd med fullt tak om stangen et stykke ovenfor venstre hånd, albuen nedad. Stangen holdes midt for livet og med spissen så meget fremover at fanen faller fritt og vakkert. Denne stilling brukes på stedet (til parade) og under marsj (alltid). Når kommanderes "På stedet - hvil", settes fanen ned med stangen mot marken.

SALUTT MED FANE(STANDART) PÅ STEDET.

71. Utføres fra stilling til parade i 4 avdelinger således:

- 47 -

1. Fane (standart)føreren gjør halv vending til høire, henderne bytter tak idet venstre hånd fatter om stangen i høide med munnen og høire hånd ved dens nedre ende. Stangen løftes ut av doppskoen, og høire arm strekkes så stangen blir loddrett.

2) Fane (standart) føreren lar fanen felles langsomt frem, så stangen blir nesten vannrett. Herunder lar faneføreren venstre hånd gli langs stangen til armen blir utstrakt, høire arm noe bøid og med albuen i høide med skulderen. Fanen (standarten) felles når den person salutten gjøres for, har nærmet sig på 8 x avstand, og holdes i denne stilling inntil han er 8 x forbi.

3) Fanen (standarten) rykkes hurtig op i loddrett stilling midt for livet.

4) Fanen (standarten) føres tilbake i paradestilling, idet henderne bytter tak.

Stangen settes i doppskoen, fane (standart)føreren gjør halv vending til venstre og samtidig en liten

- 48 -

svingning med stangen, så duken blir fri.

SALUTT MED FANE(STANDART) UNDER MARSJ.

72. Utføres fra stilling til parade og foregår alltid således at fanen (standarten) felles mot den person salutten gjøres for. Har denne tatt plass til venstre, felles fanen (standarten) til venstre, omvendt hvis han står til høire. Håndgrepet utf. i 4 avdelinger således:

1) Som på stedet, men uten halv vending. Skal fanen (standarten) felles til høire, bytter hendene ikke tak.

2) Som på stedet. Idet den øvre hånd glir langs stangen, felles fanen (standarten) til siden og litt fremover i forhold til marsjretningen. Salutten begynner 8 x før fane (std.) føreren er i høide med den det salutteres for, og varer til han er forbi.

3. og 4. Som på stedet, men uten halv vending.

-----ooOoo-----

Tillegg.

Tegn.

Tegn brukes enten alene, idet opmeksomheten i tilfelle først påkalles, eller i forbindelse med kommando eller ordre.

Som tegn bruker en nedennnevnte:

Marsj fremad (eller i annen retning): Armen løftes og strekkes derefter i den retning marsjen skal gå.

Blir tegnet gjentatt under marsjen, betyr det at marsjhastigheten skal økes.

Holdt: Armen strekkes i været.

Opmarsj (overgang fra en dypere til en bredere form) og samling: Armen svinges over hodet, så blir tegnet gitt for den form avdelingen skal ha.

Linje: Begge armer strekkes rett ut til sidene.

Rekke: Høire arm holdes stille rett op, venstre arm rett frem.

Lukekolonne: Begge armer holdes stille rett op.

Kolonne (marsjkolonne): Høire arm holdes stille rett op.

Avdelingsførereren stiller sig med den front avdelingen skal ha, og slik at avdelingen kommer på riktig plass. Avdelingen ordner sig bak føreren, og alle tar samme stilling som han.

Svingning: Armen strekkes ut mot den fløi som skal dras frem; derefter føres den fremover i den retning svingningen skal foregå i.

Når svingningen skal slutte, blir det gitt tegn for ny marsjretning, se ovenfor.

Blir en ordre sendt fra mann til mann, skal fløimennene (siste mann) vise at de har fått den ved at rekke armen op.

Når ordrer blir sendt langs en marsjkolonne er det befalets sak å bringe dem videre. Troppførerene og deres nestførere har ansvaret for at ordren ikke stopper op.

++++++